

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som kompletterar EU:s förordning om omedelbara betalningar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att betaltjänstlagen, lagen om betalningsinstitut och lagen om Finansinspektionen ändras. Genom de föreslagna lagarna införs nationella bestämmelser som kompletterar EU:s så kallade förordning om omedelbara betalningar. I förordningen åläggs medlemsstaterna att utfärda bestämmelser om sanktioner, genomföra ändringarna i EU:s andra betaltjänstdirektiv och ta in termen omedelbar betalning i nationell lagstiftning.

Dessutom föreslås det att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ändras i syfte att förtydliga i vilken omfattning rapporteringsskyldigheten gäller aktörer som bedriver advokatverksamhet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 april 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll.....	3
3 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3.1 Inledning	5
3.2 Sepa-förordningen	5
3.3 Förordningen om gränsöverskridande betalningar i unionen	6
3.4 Avvecklingsdirektivet.....	6
3.5 Andra betaltjänstdirektivet.....	7
4 Förslagen och deras konsekvenser	7
4.1 De viktigaste förslagen	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	8
4.2.1 Inledning.....	8
4.2.2 Konsekvenser för konsumenter	8
4.2.3 Konsekvenser för företag.....	9
4.2.4 Konsekvenser för Finansinspektionen, samhällsekonomi och samhället.....	9
5 Alternativa handlingsvägar.....	10
5.1 Påföljdsbestämmelser	10
5.2 Bedömning av förutsättningar för deltagande i avvecklingssystem	11
5.3 Ansvar för deltagare i avvecklingssystem	11
6 Remissvar	11
7 Specialmotivering.....	12
7.1 Betaltjänstlagen.....	12
7.2 Lagen om betalningsinstitut.....	14
7.3 Lag om Finansinspektionen	15
7.4 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.....	16
8 Ikraftträdande	20
9 Verkställighet och uppföljning	20
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	20
LAGFÖRSLAG.....	22
1. Lag om ändring av betaltjänstlagen	22
2. Lag om ändring av lagen om betalningsinstitut.....	24
3. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen	27
4. Lag om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.....	29
BILAGA	30
PARALLELLTEXTER.....	30
1. Lag om ändring av betaltjänstlagen	30
2. Lag om ändring av lagen om betalningsinstitut.....	33
3. Lag om ändring av lagen om Finansinspektionen	38
4. Lag om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.....	40

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Den 26 oktober 2022 lade europeiska kommissionen fram ett förslag¹ till Europaparlamentets och rådets förordning om omedelbara betalningar i euro. Omedelbara betalningar är en form av girering där medlen överförs från betalarens konto till betalningsmottagarens konto inom loppet av några sekunder. Betalningarna kan utföras oberoende av tidpunkt: dag eller natt, och vilken kalenderdag som helst. I samband med förslaget publicerade kommissionen även därtill anknytande konsekvensbedömningar².

I Finland har förslaget till förordning behandlats i en U-skrivelse (U 91/2022 rd) som har behandlats i ekonomiutskottet (utlåtande EkUU 75/2022 rd).

Europaparlamentet och rådet antog förslaget den 13 mars 2024 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/886 om ändring av förordningarna (EU) nr 260/2012 och (EU) 2021/1230 och direktiven 98/26/EG och (EU) 2015/2366 vad gäller omedelbara betalningar i euro,³ nedan *förordningen om omedelbara betalningar*.

Genom förordningen om omedelbara betalningar ändrades Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009, nedan *Sepa-förordningen* eller *EU:s Sepa-förordning*, samt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1230 om gränsöverskridande betalningar i unionen,⁴ nedan *förordningen om gränsöverskridande betalningar i unionen*. Genom förordningen om omedelbara betalningar ändrades dessutom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper,⁵ nedan *avvecklingsdirektivet*, samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG,⁶ nedan *andra betaltjänstdirektivet*.

Förordningen förutsätter att medlemsstaterna inför kompletterande nationell reglering. Den kompletterande regleringen har beretts vid finansministeriet.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Betaltjänstleverantörer som tillhandahåller sina betaltjänstanvändare en betaltjänst för att sända och ta emot betalningar i euro åläggs genom förordningen om omedelbara betalningar att erbjuda alla sina betaltjänstanvändare en betaltjänst för att sända och ta emot omedelbara betalningar i euro. Om en betaltjänstleverantör erbjuder sina kunder endast en av dessa tjänster

¹ https://ec.europa.eu/finance/docs/law/221026-proposal-instant-payments_en.pdf

² https://ec.europa.eu/finance/docs/law/221026-impact-assessment_en.pdf

³ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202400886

⁴ [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1230/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2021%3A1230%3Aoj&locale=sv)

[lex.europa.eu/eli/reg/2021/1230/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2021%3A1230%3Aoj&locale=sv](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1230/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2021%3A1230%3Aoj&locale=sv)

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A31998L0026>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex%3A32015L2366>

för att sända och ta emot omedelbara betalningar, ska leverantören enligt kommissionen hädanefter tillhandahålla båda tjänsterna.

Tjänsterna för omedelbar betalning ska vara tillgängliga dygnet runt, varje kalenderdag. I förordningen fastställs särskilda krav för omedelbara betalningar i euro i syfte att säkerställa den inre marknadens korrekta funktion och integration.

Förordningen om omedelbara betalningar innehåller också bestämmelser om de avgifter som tas ut för omedelbara betalningar. Serviceavgifter som tas ut för genomförande av omedelbara betalningar får inte överstiga sådana avgifter som tas ut från samma betaltjänstanvändare för andra betalningar av motsvarande typ i euro. Detta är nödvändigt för att omedelbara betalningar ska bli utbredda och de fullständiga nätverkseffekterna av sådana betalningar ska kunna frigöras.

Enligt förordningen om omedelbara betalningar ska betaltjänstleverantörerna i samband med omedelbara betalningar och vanliga gireringar tillhandahålla en tjänst som säkerställer kontroll av namn och betalkontonummer för den betalningsmottagare till vilken betalaren avser att sända en betalning (så kallad tjänst som säkerställer kontroll). På detta sätt möjliggörs säkra omedelbara betalningar. Betaltjänstleverantören bör utföra en sådan tjänst omedelbart efter det att betalaren har lämnat relevanta uppgifter om betalningsmottagaren och innan betalaren ges möjlighet att godkänna betalningen.

I förordningen föreskrivs en enhetlig metod för kontroll av riktade finansiella restriktiva åtgärder, det vill säga EU:s sanktionslistor. Betaltjänstleverantörer ska minst en gång per kalenderdag kontrollera om deras kunder har utsetts till personer eller enheter som är föremål för EU:s sanktioner.

Överträdelser av bestämmelserna om omedelbara betalningar bör medföra sanktioner som bestäms av medlemsstaternas behöriga myndigheter. Därför behöver nationella påföljdsbestämmelser utarbetas. Förordningen lämnar ett visst nationellt handlingsutrymme när det gäller påföljderna. De ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. I förordningen föreskrivs dessutom en undre gräns för den maximala påföljdsavgiften för brott mot skyldigheten att kontrollera EU:s sanktionslistor. Medlemsstaterna ges alltså ett handlingsutrymme som gör det möjligt att föreskriva ett högre maximibelopp för påföljdsavgiften.

I förordningen fastställs övergångsperioder för införandet av omedelbara betalningar. I regel ska betaltjänstleverantörer tillhandahålla mottagning av omedelbara betalningar senast den 9 januari 2025 och sändande av omedelbara betalningar senast den 9 oktober 2025. Sådana auktoriserade betalningsinstitut och auktoriserade institut för elektroniska pengar som tillhandahåller sina betaltjänstanvändare Sepa-betalningstjänster ska däremot tillhandahålla tjänster för sändande och mottagande av omedelbara betalningar senast den 9 april 2027. Också s.k. registrerade betalningsinstitut och registrerade institut för elektroniska pengar får tillhandahålla tjänster för omedelbar betalning, men för dem fastställs inga särskilda tidsfrister.

Genom förordningen om omedelbara betalningar ändras också andra betaltjänstdirektivet och avvecklingsdirektivet. Ändringarna gör det möjligt för betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar att delta i medlemsstaternas nationella avvecklingssystem. Dessa aktörer är dock inte skyldiga att ansluta sig till systemen i fråga. Medlemsstaterna har getts handlingsutrymme i fråga om det förfarande genom vilket de bedömer ansökningar om deltagande i avvecklingssystem.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Inledning

Den gällande nationella lagstiftningen innehåller ingen särskild reglering om omedelbara betalningar, utan sådana betalningar omfattas av bestämmelserna om gireringar. Vissa betaltjänstleverantörer har tagit fram egna system för omedelbara betalningar och tillhandahållit sådana i flera år. En del aktörer erbjuder endast möjligheten att ta emot omedelbara betalningar. Andra betaltjänstleverantörer erbjuder för närvarande inga tjänster som möjliggör omedelbara betalningar.

Finlands Banks betalningsråd har samordnat arbetet med att ta fram en finländsk lösning för omedelbara betalningar i en särskild arbetsgrupp⁷. Arbetsgruppen har berett ett koncept för en sådan lösning som är förenligt med de europeiska betalningssystemen samt en regelbok med tillvägagångssätt, procedurer och processer som var och en av de aktörer som deltar i lösningen åtar sig att följa på basis av självreglering.

För att kunna överblicka nuläget är det nödvändigt att gå igenom i vilken omfattning den nationella lagstiftningen behöver ändras till följd av de ändringar i EU:s förordningar och direktiv som följer av förordningen om omedelbara betalningar.

3.2 Sepa-förordningen

Genom artikel 1 i förordningen om omedelbara betalningar ändras Sepa-förordningen.

Definitioner som gäller omedelbara betalningar tas in i artikel 2 i Sepa-förordningen. I huvudsak föranleder tilläggen inga ändringsbehov i nationell lagstiftning. Det finns dock skäl att ta in en definition av omedelbara betalningar i betaltjänstlagen (290/2010).

Till Sepa-förordningen fogas de nya artiklarna 5a–5d som innehåller bestämmelser om omedelbara betalningstransaktioner, avgifter för betalningar, kontroll av betalningsmottagare samt kontroll av betaltjänstanvändare i syfte att upptäcka sådana användare som är föremål för riktade finansiella restriktiva åtgärder. På grund av artikel 5a behöver informativa hänvisningar fogas till betaltjänstlagen. Med hänvisningarna preciseras vilka bestämmelser som ska tillämpas på omedelbara betalningar i situationer där betaltjänstlagen står i strid med artikel 5a i Sepa-förordningen. Artiklarna 5b–5d förutsätter inga nationella ändringar.

Till artikel 11.1a i Sepa-förordningen fogas en skyldighet enligt vilken medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av artiklarna 5a–5d. Dessa sanktioner ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. När det gäller sanktioner för överträdelser av artikel 5d ska medlemsstaterna enligt artikel 11.1b utfärda bestämmelser om högsta sanktionsbelopp. De nya bestämmelserna i artikeln föranleder ändringar i nationell lagstiftning. I punkt 1c preciseras det att sanktioner inte ska tillämpas om de betalkonton som behövs för omedelbara betalningar inte är nåbara på grund av planerat underhåll. Punkt 1d innehåller en precisering avsedd för medlemsstater vars rättssystem inte omfattar några administrativa sanktioner.

⁷Finlands Bank, främjande av omedelbara betalningar i Finland:
<https://www.suomenpankki.fi/sv/pengar-och-betalningar/pikamaksamisen-edistaminen-suomessa/?epslanguage=sv>

Till nya artikel 15.2 i Sepa-förordningen fogas en skyldighet för kommissionen att utvärdera lagstiftningen på nytt 2028. I artikel 15.3 åläggs betaltjänstleverantörer att till sina behöriga myndigheter lämna in vissa uppgifter. Enligt artikel 15.4 ska den behöriga myndigheten vidarebefordra denna information till kommissionen och Europeiska bankmyndigheten. Enligt artikel 15.5 ska Europeiska bankmyndigheten utarbeta tekniska standarder för genomförande av punkt 3. Enligt artikel 15.6 ska kommissionen år 2027 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om de hinder som återstår när det gäller tillgång till och användning av omedelbara betalningar. Till artikel 16 i Sepa-förordningen fogas dessutom en bestämmelse som gäller medlemsstater som inte har euron som valuta. Dessa artiklar i förordningen förutsätter ingen nationell reglering.

3.3 Förordningen om gränsöverskridande betalningar i unionen

Genom artikel 2 i förordningen om omedelbara betalningar ändras förordningen om gränsöverskridande betalningar i unionen.

I artikel 3 i förordningen om gränsöverskridande betalningar i unionen tas det in en precisering beträffande avgiftsbelopp med anledning av nya artikel 5b i Sepa-förordningen. Tillägget gäller avgifter som betaltjänstleverantörer tar ut för omedelbara betalningar i medlemsstater som inte har euron som valuta. I artikel 6.2 görs dessutom en ändring som förtydligar bestämmelsens ordalydelse. Dessa ändringar förutsätter ingen kompletterande nationell reglering.

3.4 Avvecklingsdirektivet

Genom artikel 4 i förordningen om omedelbara betalningar ändras avvecklingsdirektivet.

Enligt motiveringen till förordningen om omedelbara betalningar behöver avvecklingsdirektivet ändras därför att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar för närvarande inte ingår i förteckningen över enheter som omfattas av definitionen av institut i direktivet. Det innebär att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar i praktiken hindras från att delta i de system som medlemsstaterna betecknat i enlighet med direktivet. Det faktum att sådana institut av förenämnda anledning inte kan delta i betalningssystem av denna typ kan hindra dem från att tillhandahålla omedelbara betalningar i euro på ett effektivt och konkurrenskraftigt sätt.

Därför ändras artikel 2 b så att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar inkluderas i definitionen av institut. Likaså ändras direktivets artikel 2 f som gäller definitionen av deltagare.

Bestämmelser om deltagare i avvecklingssystem finns i lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999, nedan *nettningslagen*). Enligt 2 § 4 mom. i den lagen avses med deltagare i avvecklingssystem den som upprätthåller ett avvecklingssystem och en sammanslutning som deltar i avvecklingssystemets verksamhet samt andra därmed jämförbara deltagare. Definitionen i sin nuvarande lydelse omfattar ett brett fält av deltagare i avvecklingssystem och därmed jämförbara deltagare. Med stöd av nationell lagstiftning kan betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar räknas som sådana enheter som avses i lagen, så lagen behöver inte ändras med anledning av de ändringar som gjorts i direktivet.

Artikel 2 f i direktivet omfattar en medlemsstatsoption som gör det möjligt att begränsa indirekta deltagares ansvar. Eftersom deltagare kan ingå ömsesidiga överenskommelser om ansvarsfördelning och eventuella begränsningar av ansvar är det inte motiverat att använda optionen. Följaktligen föreslås det inte att optionen ska användas.

3.5 Andra betaltjänstdirektivet

Genom artikel 3 i förordningen om omedelbara betalningar ändras andra betaltjänstdirektivet.

Enligt motiveringen till förordningen om omedelbara betalningar behöver andra betaltjänstdirektivet ändras i fråga om betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som ansöker om deltagande eller deltar i betalningssystem som har betecknats enligt avvecklingsdirektivet. Bestämmelserna som ändras gäller skydd av användarnas medel, styrsystem och arrangemang för verksamhetens driftskontinuitet.

Till artikel 10.1 i andra betaltjänstdirektivet, som innehåller bestämmelser om skyddskrav, fogas hänvisningar till institut för elektroniska pengar. Ändringen förutsätter ingen översyn av nationell lagstiftning eftersom 26 § i lagen om betalningsinstitut (297/2010), som gäller skyddande av kundmedel, omfattar institut för elektroniska pengar.

Artikel 35 i direktivet gäller tillträde till betalningssystem. Artikel 35.2 ändras så att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar ges möjlighet att delta i avvecklingssystem enligt avvecklingsdirektivet. En motsvarande ändring behöver göras i 41 § i lagen om betalningsinstitut. I artikel 35.3 görs en ändring av ordalydelsen som beaktar ändringen i artikel 35.2 men som inte förutsätter några åtgärder.

Till direktivet fogas en ny artikel 35a där det fastställs villkor för att ansöka om deltagande i betecknade betalningssystem när det är fråga om betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar. Villkoren i artikel 35a.1 gäller skydd av betaltjänstanvändarnas medel, styrsystem och interna kontrollmekanismer samt avvecklingsplaner.

Enligt artikel 35a.2 ska medlemsstaterna fastställa det nationella förfarande genom vilket efterlevnaden av punkt 1 ska bedömas. Detta förfarande kan ta formen av en självbedömning, ett krav på ett uttryckligt beslut av den behöriga myndigheten eller något annat förfarande som syftar till att säkerställa att de berörda betalningsinstituten och instituten för elektroniska pengar uppfyller villkoren i punkt 1. Medlemsstaterna har med andra ord getts nationellt handlingsutrymme i fråga om bedömningsförfarandet enligt punkt 2, men villkoren i punkt 1 ska införlivas direkt i lagstiftningen. Detta förutsätter att nya bestämmelser fogas till 6 kap. i lagen om betalningsinstitut, som gäller förfaranden.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Den viktigaste ändring som föranleds av förordningen om omedelbara betalningar är bestämmelser om nationella påföljder för överträdelse av artiklarna 5a–5d i Sepa-förordningen. Det föreslås att påföljderna ska vara administrativa påföljder enligt 4 kap. i lagen om Finansinspektionen (878/2008). Medlemsstaterna har nationellt handlingsutrymme i fråga om hurdana påföljder som föreskrivs för brott mot artiklarna 5a–5c i Sepa-förordningen. I fråga om dessa artiklar föreslås det att påföljden ska vara ordningsavgift enligt 38 § i lagen om Finansinspektionen.

Bestämmelser om påföljdsavgift för överträdelse av artikel 5d och om påföljdsavgiftens maximibelopp föreslås i 40 och 41 a § i lagen om Finansinspektionen. För överträdelse eller försummelse av artikeln ska en administrativ påföljdsavgift fastställas vars lägsta möjliga maximibelopp anges i förordningen om omedelbara betalningar. Det nationella handlingsutrymme som ges är alltså litet. För juridiska personer är påföljdsavgiftens lägsta

möjliga maximibelopp 10 procent av omsättningen för föregående räkenskapsperiod. För fysiska personer är det lägsta möjliga maximibeloppet fem miljoner euro. Det föreslås att de nationella maximibeloppen för påföljdsavgiften ska motsvara dessa i förordningen nämnda undre gränser.

Det föreslås att behövliga hänvisningar som gäller omedelbar betalning ska tas in i betaltjänstlagen och lagen om betalningsinstitut. Den definition av omedelbar betalning som föreslås bli fogad till betaltjänstlagen stämmer överens med definitionen i förordningen om omedelbara betalningar. Till betaltjänstlagen fogas dessutom behövliga informativa hänvisningar till artikel 5a i Sepa-förordningen.

I fråga om betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar behöver ändringar göras som gäller deltagande i avvecklingssystem. Till lagen om betalningsinstitut fogas bland annat bestämmelser om det förfarande som föreskrivs i artikel 35a i andra betaltjänstdirektivet för bedömning av ansökningar om deltagande i avvecklingssystem.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Inledning

De huvudsakliga konsekvenserna av förordningen om omedelbara betalningar är ekonomiska. De omfattar konsumenter och företag samt i vidare bemärkelse även samhällsekonomin och samhället. I kapitel 5 i U-skrivelse 91/2022 rd⁸ redogörs det mer ingående för den konsekvensbedömning som kommissionen utarbetade 2022 utifrån förslaget till förordning.

Eftersom det på nationell nivå är fråga om bestämmelser som kompletterar förordningen om omedelbara betalningar är det lämpligt att bedöma de sammantagna konsekvenserna av förordningen, som utgör direkt förpliktande reglering, och de kompletterande bestämmelserna. Det nationella handlingsutrymme som ges i förordningen om omedelbara betalningar bedöms inte ha några konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

4.2.2 Konsekvenser för konsumenter

Konsumenter drar i regel fördel av betalningar som överförs omedelbart, eftersom de överförda medlen då blir snabbare tillgängliga för konsumtion och investeringar. Det kan också anses fördelaktigt för konsumenten att det finns en prisreglering för omedelbara betalningar samt en tjänst som kontrollerar betalningsmottagarens namn och kontonummer. Om en kritisk massa börjar använda omedelbara betalningar får konsumenter tillgång till ett nytt betalningssätt i realtid som kan användas vid såväl sedvanliga kassor som nätköp. Ur konsumentsynvinkel ökar dessutom jämlikheten eftersom alla betaltjänstleverantörer som tillhandahåller sedvanliga gireringar blir skyldiga att tillhandahålla tjänster för sändande och mottagande av omedelbara betalningar.

På ett övergripande plan beror konsekvenserna av förordningen om omedelbara betalningar på i vilken utsträckning den nya betalningslösningen börjar användas. Det är också möjligt att konsumenterna inte börjar använda omedelbara betalningar i någon större utsträckning i sina betalningstransaktioner. Snabba betalningar är möjliga redan i nuläget, till exempel via kontaktlös betalning eller olika betalningsapplikationer. Konsumenter har tillgång till

⁸https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/Kirjelma/Documents/U_91+2022.pdf#page=6

applikationer som gör det möjligt att kontrollera betalningsmottagaren innan betalningen görs samt att skicka och ta emot betalningar direkt. Genom att använda vissa betalningssätt, såsom kreditkort, kan en konsument dessutom få ett utökat skydd för sina inköp.

Viktigt att notera är att omedelbara betalningar också kan ha negativa konsekvenser för konsumenter om de används för brottslig verksamhet. Via omedelbar betalning kan medel som skaffats genom bedrägeri överföras snabbt mellan olika konton, vilket kan göra det svårt att spåra och avbryta betalningarna och få medlen återbetalda till det ursprungliga kontot. Dock kan tjänsten som säkerställer kontroll förväntas minska antalet betalningsbedrägerier.

4.2.3 Konsekvenser för företag

Omedelbara betalningar har i princip positiva konsekvenser för företag, eftersom de gör det möjligt att få in försäljningsintäkter snabbare. Eftersom omedelbara betalningar sker i realtid ger de dessutom betalare och mottagare i en köp- och säljtransaktion visshet om att betalningen har skett. Applikationer baserade på omedelbar betalning ökar konkurrensen på betalningsmarknaden. Vidare utökar omedelbara betalningar det urval av betalningsmetoder som försäljare har tillgång till.

En skyldighet att tillhandahålla omedelbara betalningar har givetvis konsekvenser också för betaltjänstleverantörer. För de leverantörer som ännu inte har byggt upp en kapacitet för omedelbara betalningar innebär skyldigheten att de måste inrätta ett nytt system, vilket medför kostnader. Underhållet av systemen för omedelbara betalningar innebär också kostnader. Det kan hända att betaltjänstleverantörerna överför denna kostnadsökning på dem som använder deras betaltjänster.

Kommissionen bedömer att betaltjänstleverantörerna sannolikt kommer att gynnas av det avsedda systemet för sanktionskontroll. Den nya betalningslösningen möjliggör också nya slags innovationer och därpå baserade konkurrensfördelar. Detta kan ge lägre betalningskostnader till exempel för företag som är verksamma inom handeln. En jämlik konkurrens säkerställs bland annat av de sanktioner som föreskrivs för aktörer som inte iakttar bestämmelserna om omedelbara betalningar.

En annan faktor som bidrar till jämlika verksamhetsförutsättningar är att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar ges tillgång till de avvecklingssystem som avses i nettningslagen. Denna möjlighet kan hjälpa dem tillhandahålla omedelbara betalningar effektivare.

4.2.4 Konsekvenser för Finansinspektionen, samhällsekonomin och samhället

Propositionen utökar Finansinspektionens lagstadgade uppgifter, vilket medför ekonomiska konsekvenser för myndigheten. Enligt propositionen ska Finansinspektionen övervaka också efterlevnaden av artiklarna 5a–5d i Sepa-förordningen samt bedöma ansökningar om deltagande i betalningssystem. Betalningsinstituten står dock redan under Finansinspektionens tillsyn, så den föreslagna lagstiftningen utökar inte Finansinspektionens tillsynsobjekt, ej heller i någon betydande utsträckning dess uppgifter.

Hur stora konsekvenserna blir för samhällsekonomin och samhället beror i hög grad på i vilken omfattning den nya betalningslösningen tas i bruk. I en samhällsekonomisk kontext möjliggör omedelbara överföringar att likvida medel cirkulerar snabbare. De kan även skapa förutsättningar för betalningsinnovationer.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Påföljdsbestämmelser

I förordningen om omedelbara betalningar ges endast ett begränsat nationellt handlingsutrymme. Den viktigaste frågan att bedöma har varit hur de administrativa påföljder som föreskrivs i förordningen ska införlivas i nationell lagstiftning. Enligt förordningen om omedelbara betalningar ska påföljderna för överträdelse av de nya artiklarna 5a–5d i Sepa-förordningen vara effektiva, proportionella och avskräckande. Att påföljden ska ha karaktär av högsta straffavgift, i praktiken en påföljdsavgift enligt lagen om Finansinspektionen, föreskrivs dock endast i fråga om artikel 5d. I fråga om artiklarna 5a–5c har påföljdernas art och omfattning lämnats öppna.

Vid beredningen har man studerat om påföljden i fråga om artiklarna 5a–5c bör vara straffrättsliga böter enligt 85 a § i betaltjänstlagen eller en administrativ ordningsavgift enligt 38 § i lagen om Finansinspektionen. Aspekter som bör beaktas när man bedömer förutsättningarna för införande av en administrativ sanktion är karaktären hos den gärning eller försummelse som sanktionen gäller samt sanktionens förhållande till andra administrativa och straffrättsliga påföljder. I lagstiftningen ska det inte tas in bestämmelser om starkare styrnings- och tillsynsmetoder än vad överträdelsens allvarlighetsgrad och andra relevanta omständigheter gör nödvändigt i varje enskilt fall.

Betaltjänstlagens 85 a § har utfärdats med stöd av Sepa-förordningens artikel 11 om påföljder. I paragrafen specificeras de artiklar i Sepa-förordningen som omfattas av bestämmelsen om påföljder enligt artikeln. Den som försummar dessa artiklar ska dömas till böter för betaltjänstförseelse. Det vore möjligt att ta in bestämmelser om påföljderna för överträdelse av de nya artiklarna 5a–5c i Sepa-förordningen i 85 a §. Den regleringsmodell som tillämpats i betaltjänstlagens 85 a § utgör emellertid ett tydligt undantag från huvudregeln. I finansmarknadslagstiftningen påförs vanligtvis en administrativ påföljd för sådana försummelser eller förseelser.

Frågan huruvida administrativa sanktioner är tillräckliga jämfört med straffrättsliga påföljder ska utvärderas om föremålet för försummelse eller förseelse är ett betydande rättsintresse, förseelsen är särskilt klandervärd och utredningen av gärningen förutsätter utredningsbefogenheter som kan jämföras med brottsutredning. Artiklarna 5a–5c innehåller emellertid inga aspekter som skulle innebära att de är av särskilt betydande karaktär. I enlighet med ultima ratio-principen ska straffrättsliga påföljder tillgripas först som sista utväg. Därför är administrativa sanktioner en mer konsekvent och proportionell påföljd för överträdelse av artiklarna 5a–5c.

Att påföra en administrativ ordningsavgift för överträdelse av artiklarna 5a–5c ligger också i linje med gällande bestämmelser. Enligt 38 § 1 mom. 8 punkten i lagen om Finansinspektionen ska ordningsavgift påföras den som bryter mot skyldigheter i fråga om egenskaper hos betalkonton med grundläggande funktioner eller tillhandahållande av tjänster enligt 15 kap. 6 a § i kreditinstitutslagen. Överträdelser av artiklarna 5a–5c som innehåller bestämmelser om egenskaperna hos omedelbara betalningar påminner till sin karaktär om brott mot 15 kap. 6 a § i kreditinstitutslagen. Enligt 38 § 4 mom. i lagen om Finansinspektionen kan det i stället för ordningsavgift påföras en påföljdsavgift om gärningen eller försummelsen är särskilt klandervärd. Genom detta kan en proportionerlig sanktion säkerställas också för allvarligare överträdelser av artiklarna 5a–5c.

5.2 Bedömning av förutsättningar för deltagande i avvecklingssystem

Nationellt handlingsutrymme ges också i fråga om förfarandet för bedömning av ansökningar om deltagande i avvecklingssystem. Enligt förordningen kan förfarandet ta formen av självbedömning, ett krav på ett uttryckligt beslut av den behöriga myndigheten eller något annat förfarande som syftar till att säkerställa att de berörda betalningsinstituten och instituten för elektroniska pengar uppfyller villkoren i artikel 35a i andra betaltjänstdirektivet.

Förfarandet föreslås ta formen av självbedömning och det föreslås vara Finansinspektionen som bedömer om den är tillräcklig. Enbart självbedömning anses inte vara tillräckligt med beaktande av att nettningsystemen baserade på betalningars slutgiltighet är systemviktiga. En förhandsbedömning behövs för att det ska råda säkerhet om tillförlitligheten hos aktörerna i systemet.

5.3 Ansvar för deltagare i avvecklingssystem

Vid beredningen har man också övervägt den nationella option som ingår i avvecklingsdirektivet. Enligt artikel 2 f i avvecklingsdirektivet får en medlemsstat besluta att betrakta en indirekt deltagare som en deltagare om detta är motiverat av systemriskskäl. Detta ska dock inte begränsa ansvaret för den deltagare genom vilken den indirekta deltagaren utför överföringsuppdrag till systemet. En sådan ansvarsbegränsning har dock inte ansetts vara behövlig, eftersom aktörerna genom ömsesidig överenskommelse kan bestämma det lämpligaste sättet att fördela ansvaret.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var på remiss mellan den 4 oktober och den 15 november 2024. Utkastet sändes på remiss till 24 instanser och det kom in totalt sex remissvar. De remissinstanser som yttrade sig var Finansinspektionen, Finlands Bank, Finanssiala ry, Nordea Bank Abp, Företagarna i Finland rf och Holvi Payment Services Oy. Remisshandlingarna, de inkomna remissvaren och sammandraget av yttrandena i dem är offentligt tillgängliga på adressen vm.fi/sv/projekt⁹.

Allmänt taget ansåg remissinstanserna att utkastet till proposition förbättrar förutsättningarna för betalning och beredskapen för störningssituationer. De lyfte även fram de negativa konsekvenser som omedelbara betalningar har om de utnyttjas för brottsliga ändamål.

I fråga om bedömningar av huruvida betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar kan delta i avvecklingssystem önskade Finansinspektionen och Finlands Bank att bestämmelserna preciseras så att Finansinspektionen ges möjlighet att begära utlåtande av Finlands Bank. I fråga om detta har det inte gjorts några ändringar i utkastet eftersom Finansinspektionen kan genomföra bedömningsförfarandet på önskat sätt. Det finns alltså inget som hindrar Finansinspektionen från att begära utlåtande av Finlands Bank som ett led i bedömningen av betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar. Vidare önskade Finansinspektionen och Finlands Bank vissa tillägg till motiveringen.

⁹Projektsidan Verkställighet av förordningen om omedelbara betalningar:
<https://vm.fi/sv/projekt?tunnus=VM126:00/2024>

Finanssiala ry kommenterade i synnerhet utkastet till paragrafer i betaltjänstlagen och motiveringarna till dem. Av lagstiftningstekniska skäl har det inte ansetts möjligt att göra ändringar i paragraferna, men motiveringen har ändrats utifrån kommentarerna.

Holvi Payment Services Oy önskade att Finansinspektionen åläggs att förtydliga den bedömningsprocess som gäller avvecklingssystemen. Utkastet till proposition behöver inte ändras till följd av detta, eftersom Finansinspektionen på basis av sina nuvarande befogenheter redan kan ge aktörer sådana direktiv. Vidare bad Holvi Payment Services Oy om en preciserad tidtabell för tillämpningen av förordningen. Den tidigare tidsmässiga inkonsekvensen i förhållande till förordningen om omedelbara betalningar har strukits ur propositionsutkastet.

Utkastet till ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan *penningtvättslagen*) var på remiss mellan den 16 december 2024 och den 3 januari 2025. Propositionen fick brett understöd i remissvaren. Finlands näringsliv rf, Finlands Advokater rf, försvarsministeriet, Utsökningsverket, Polisstyrelsens lotteriförvaltning, inrikesministeriets polisavdelning, Tullen, utrikesministeriet, Finansinspektionen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Skatteförvaltningen, skyddspolisen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och Finanssiala ry meddelade att de understöder den föreslagna ändringen.

Dataombudsmannens byrå, centralkriminalpolisen, social- och hälsovårdsministeriet, Företagarna i Finland rf, arbets- och näringsministeriet, Konkurrens- och konsumentverket och gränsbevakningsväsendet meddelade att de inte har något att kommentera om propositionen.

Finanssiala ry påpekade att man vid den fortsatta beredningen bör beakta att det finns advokater som är anställda vid rättshjälpsbyråer. Det verkar motiverat att också sådana advokater ska omfattas av den ändrade regleringen. Regionförvaltningsverket i Södra Finland konstaterade i sitt remissvar att det har funnits vissa oklarheter i fråga om tillsynen över rättshjälpsbyråer och att verket har fått vägledning av justitieministeriet på detta område 2023. I sin vägledning anser justitieministeriet att Regionförvaltningsverket i Södra Finland har behörighet att utöva tillsyn enligt penningtvättslagen över rättshjälpsbyråer när dessa sköter uppdrag som omfattas av tillämpningsområdet för den lagen. I ljuset av justitieministeriets tolkning anser regionförvaltningsverket att rättshjälpsbyråer inte behöver beaktas särskilt i den tillämpningsbestämmelse som gäller advokater, utan att lagändringen kan genomföras på det sätt som nu föreslås. Verket ser dock många problem med justitieministeriets tolkning av vem som har tillsynsbehörighet och huruvida penningtvättslagen över huvud taget ska tillämpas på offentliga rättsbiträden, och anser att frågan bör behandlas på nytt i samband med totalreformen av penningtvättslagen. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har det inte ansetts behövligt med särskilda bestämmelser om rättshjälpsbyråer i penningtvättslagen.

Justitieministeriet kom dessutom med en språkteknisk observation om utkastet, som beaktades vid den fortsatta beredningen av propositionen.

7 Specialmotivering

7.1 Betaltjänstlagen

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att omedelbar betalning nämns i 2 mom. 2 punkten. Enligt förslaget tillämpas betaltjänstlagen också på genomförande av betalningstransaktioner genom omedelbar betalning.

I paragrafen föreslås ett nytt 4 mom. som innehåller en informativ hänvisning till EU:s Sepa-förordning. Bestämmelser om omedelbara betalningar ingår förutom i betaltjänstlagen också i Sepa-förordningen, som utgör direkt gällande rätt.

6 §. Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt. Enligt förslaget fogas betalningstransaktioner som genomförs genom omedelbar betalning till de befintliga alternativen girering och direktdebitering i 1 mom. Därigenom utvidgas tillämpningsområdet för momentet samt för lagens 81 och 82 § till att omfatta omedelbar betalning.

8 §. Definitioner. Det föreslås att en ny 6 a-punkt som gäller omedelbar betalning fogas till 1 mom. Termen omedelbar betalning definieras på samma sätt som i förordningen om omedelbara betalningar som en girering som genomförs omedelbart, 24 timmar om dygnet och varje kalenderdag. Omedelbara betalningar utgör alltså en ny underkategori av gireringar och omfattas i stor utsträckning av samma reglering som gireringar.

39 §. Tidpunkten för mottagande av betalningsuppdrag. Paragrafen föreslås bli utökad med ett nytt 4 mom. enligt vilket tidpunkten för mottagandet av en omedelbar betalning bestäms enligt artikel 5a.3 i EU:s Sepa-förordning.

Enligt paragrafens 2 mom. kan betaltjänstanvändaren och dennes tjänsteleverantör avtala att betalningsuppdraget ska genomföras en viss dag. I sådana fall ska den dagen betraktas som den dag då betalningsuppdraget togs emot. Enligt artikel 5a.3 andra stycket i Sepa-förordningen är däremot tidpunkten för mottagande av betalningsordern för en omedelbar betalning den avtalade tidpunkten, oavsett timme eller kalenderdag.

I gällande 3 mom. föreskrivs att om den tidpunkt som avses i 1 eller 2 mom. inte är en bankdag för betalarens tjänsteleverantör, ska tjänsteleverantören anses ha tagit emot betalningsuppdraget under följande bankdag. I artikel 5a.3 första stycket i Sepa-förordningen föreskrivs dock att mottagandetidpunkten för en betalningsorder för en omedelbar betalning ska vara den tidpunkt då den har mottagits av betalarens betaltjänstleverantör, oavsett timme eller kalenderdag.

46 §. Avgifter för genomförande av betalningstransaktioner. Hänvisningen till EU:s Sepa-förordning i 2 mom. föreslås bli uppdaterad. Eftersom förordningen nämns i nya 1 § 4 mom. behöver inte hänvisningen omfatta förordningens hela namn.

47 §. Genomförandetid som ska iakttas av betalarens tjänsteleverantör. Enligt förslaget fogas till paragrafen ett nytt 2 mom. enligt vilket den genomförandetid som ska iakttas av betalarens tjänsteleverantör bestäms enligt artikel 5a.4 b i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning.

Enligt paragrafens 1 mom. ska betalarens tjänsteleverantör betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto senast följande bankdag efter mottagandet av betalningsuppdraget eller, om transaktionen har initierats på papper, den andra bankdagen efter mottagandet.

Om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning ska betaltjänstleverantören dock agera omedelbart. Enligt artikel 5a.4 b i Sepa-förordningen ska betalarens betaltjänstleverantör, omedelbart efter mottagandetidpunkten för en betalningsorder för en omedelbar betalning, kontrollera om alla nödvändiga villkor för att hantera betalningstransaktionen är uppfyllda och om nödvändiga medel finns tillgängliga, reservera eller debitera beloppet för

betalningstransaktionen från betalarens konto och omedelbart sända betalningstransaktionen till betalningsmottagarens betaltjänstleverantör.

49 §. *Genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör.* Enligt förslaget fogas till paragrafen ett *nytt 3 mom.* enligt vilket den genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör bestäms enligt artikel 5a.4 c i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning. Enligt artikel 5a.4 c i Sepa-förordningen ska betalningsmottagarens betaltjänstleverantör utföra sådana betalningsuppdrag som gäller omedelbar betalning inom tio sekunder.

51 §. *Valuteringsdag.* Enligt förslaget fogas till paragrafen ett *nytt 3 mom.* enligt vilket valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto bestäms enligt artikel 5a.4 d i EU:s Sepa-förordning.

Enligt paragrafens 2 mom. ska valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto vara senast den bankdag då betalningstransaktionens belopp krediteras betalningsmottagarens tjänsteleverantörs konto. Nya 3 mom. innehåller en hänvisning till artikel 5a.4 d i EU:s Sepa-förordning, där det preciseras det att valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens konto ska oberoende av bankdagar vara samma dag som den dag då betalningsmottagarens betaltjänstleverantör krediterar betalningsmottagarens konto med betalningstransaktionens belopp.

64 §. *Ansvar för icke genomförda, felaktigt genomförda eller sent genomförda betalningstransaktioner som initierats av betalaren.* Till 1 mom. fogas en bestämmelse enligt vilken artikel 5a.5 i EU:s Sepa-förordning ska tillämpas när det är fråga om en omedelbar betalning.

I artikel 5a.5 preciseras att betalarens betaltjänstleverantör, om denne inte har mottagit ett meddelande från betalningsmottagarens betaltjänstleverantör som bekräftar att medlen gjordes tillgängliga på betalningsmottagarens betalkonto inom tio sekunder efter mottagandetidpunkten, omedelbart ska återställa betalarens betalkonto till den ställning som skulle ha förelegat om transaktionen inte hade ägt rum. Nytt jämfört med gällande nationell lagstiftning är skyldigheten att omedelbart återställa kontot kontoställning till vad den skulle ha varit om transaktionen inte hade ägt rum. Enligt gällande 1 mom. ska kontot återställas till den tidigare kontoställningen utan obefogat dröjsmål. I förordningen om omedelbara betalningar föreskrivs alltså en stramare tidsgräns jämfört med momentet.

I 3 mom. föreslås en precisering av den tidsfrist som ska tillämpas i varje situation, tidsfristen enligt 47 § 1 eller tidsfristen enligt 47 § 2 mom. När det är fråga om en omedelbar betalning bestäms tidsfristen enligt nya 47 § 2 mom. I fråga om andra betaltjänster förblir rättsläget oförändrat, det vill säga de omfattas av 47 § 1 mom.

79 §. *Villkor för återbetalning.* I paragrafens 3 mom. föreslås en ändring av teknisk natur. Hänvisningen till Sepa-förordningen ändras till den mer exakta lydelsen EU:s Sepa-förordning.

7.2 Lagen om betalningsinstitut

1 §. *Tillämpningsområde.* Det föreslås att omedelbar betalning nämns i 2 mom. 2 punkten. Enligt förslaget ska lagen om betalningsinstitut också tillämpas på genomförande av betalningstransaktioner genom omedelbar betalning enligt vad som avses i betaltjänstlagen.

40 a §. *Krav för ansökan som gäller deltagande i betalningssystem.* Paragrafen är ny och genom den genomförs nya artikel 35a.1 första stycket som fogats till andra betaltjänstdirektivet. I paragrafen beskrivs de åtgärder som krävs av betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som villkor för deltagande i avvecklingssystem.

40 b §. *Krav för beskrivningar som gäller skyddande av kundmedel.* Paragrafen är ny och genom den genomförs nya artikel 35a.1 andra stycket som fogats till andra betaltjänstdirektivet.

40 c §. *Krav för beskrivningar av styrsystem.* Paragrafen är ny och genom den genomförs nya artikel 35a.1 tredje stycket som fogats till andra betaltjänstdirektivet.

40 d §. *Krav för avvecklingsplaner.* Paragrafen är ny och genom den genomförs nya artikel 35a.1 fjärde stycket som fogats till andra betaltjänstdirektivet.

40 e §. *Bedömning av ansökan om deltagande i betalningssystem.* Paragrafen är ny och genom den genomförs nya artikel 35a.2 som fogats till andra betaltjänstdirektivet. Enligt artikel 35a.2 ska medlemsstaterna fastställa det förfarande genom vilket efterlevnaden av 35a.1 ska bedömas.

Detta nationella förfarande föreslås vara en självbedömning som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar gör. Enligt förslaget är det Finansinspektionen som bedömer om självbedömningen är tillräcklig. Den som gör självbedömningen ska utarbeta de handlingar som avses i 40 a § och utvärdera hur handlingarna uppfyller kraven i 40 a–40 d §. Finansinspektionen ska bedöma om de inlämnade handlingarna och redogörelserna är tillräckliga. Enligt förslaget ska självbedömningen anses vara tillräcklig om de givna uppgifterna uppfyller kraven i 40 a–40 d §.

Enligt 2 mom. kan Finansinspektionen begära ytterligare upplysningar om självvärderingen är bristfällig. Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar låter bli att lämna ytterligare upplysningar eller om de ytterligare upplysningar som lämnats inte åtgärdar de påtalade bristerna, kan Finansinspektionen på grundval av bristfällig självbedömning förbjuda betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar att delta i betalningssystemen.

41 §. *Undantag från rätten att delta i betalningssystem.* Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att det motsvarar ändringen i artikel 35.2 i andra betaltjänstdirektivet. I nationell lagstiftning medför den föreslagna ändringen att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar får delta i de avvecklingssystem som avses i nettningslagen.

Rätten att delta är dock inte absolut, utan aktörerna i fråga ska i vilket fall som helst uppfylla de krav som ställs för deltagande i betalningssystemet. Enligt 40 § 1 mom. i lagen om betalningsinstitut får dessa krav dock inte vara ogrundade, oskälige eller diskriminerande.

48 a §. *Påföljdsavgift.* Enligt förslaget fogas till paragrafen ett nytt 4 mom. som innehåller en informativ hänvisning. Enligt hänvisningen finns bestämmelser om påföljdsavgifter som påförs med stöd av Sepa-förordningen i lagen om Finansinspektionen.

7.3 Lag om Finansinspektionen

38 §. *Ordningsavgift.* Enligt förslaget ska en ny 13 punkt fogas till 1 mom. Genom punkten utfärdas i enlighet med artikel 11.1a i Sepa-förordningen bestämmelser om påföljderna för överträdelse av artiklarna 5a–5c. I 12 punkten görs en teknisk ändring som föranleds av ovan nämnda ändring.

I enlighet med artikel 11.1c ska ordningsavgift dock inte påföras i situationer där det i artikel 5a.1 andra stycket föreskrivna kravet på närhet överträds på grund av planerat underhåll.

40 §. Påföljdsavgift. Enligt förslaget ska en *ny 14 punkt* fogas till *2 mom.* Genom punkten utfärdas i enlighet med artikel 11.1a i Sepa-förordningen bestämmelser om påföljderna för överträdelse av artikel 5d. I *13 punkten* görs en teknisk ändring som föranleds av ovannämnda ändring.

41 a §. Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall. Ett *nytt 23 mom.* föreslås bli fogat till paragrafen. Momentet innehåller bestämmelser om påföljderna för överträdelse av artikel 5d enligt vad som föreskrivs i artikel 11.1b i Sepa-förordningen. Nuvarande 23 mom. blir av denna anledning *24 mom.*

7.4 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

2 §. Tillämpningsområde. Penningtvättslagen tillämpas enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 12 punkten på advokater enligt lagen om advokater (496/1958) och på dem som biträder advokaterna, till den del det är fråga om att de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller att de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av sådana transaktioner som anges mer ingående i lagen. Ordalydelsen i penningtvättslagen hänvisar till advokater endast som personer, men av praktiska skäl har tillsynen de facto omfattat kollektiv som bedriver advokatverksamhet.

Enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 5 punkten i penningtvättslagen avses med rapporteringsskyldiga dock sammanslutningar och näringsidkare enligt 2 § 1 mom. Den bestämmelsen stämmer inte överens med 1 kap. 2 § 1 mom. 12 punkten som gäller advokater, i vilken advokatbolag inte nämns över huvud taget.

De åligganden som föreskrivs i penningtvättslagen gäller uttryckligen rapporteringsskyldiga. För att tillämpningsområdet för de skyldigheter och påföljder som hänför sig till rapporteringsskyldigheten ska vara det rätta är det viktigt att det entydigt definieras vem som är rapporteringsskyldig, advokaten personligen eller advokatbyrån som bolag. En del advokater är visserligen enskilda näringsidkare, men en betydande andel advokater arbetar vid en advokatbyrå i aktiebolagsform. De är alltså inte är sådana näringsidkare som avses i penningtvättslagen, utan de är verksamma som arbetstagare, ägare eller ansvariga i ett advokatbolag. Enligt förslaget ska sådana bolag vara rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen.

I penningtvättslagen gäller olika villkor för advokater och för andra som tillhandahåller juridiska tjänster. Enligt 1 kap. 2 § 1 mom. 13 punkten i penningtvättslagen tillämpas den lagen på andra som affärs- eller yrkesmässigt tillhandahåller juridiska tjänster till den del det är fråga om att de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller att de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av i lagen uppräknade transaktioner. Med andra ord är det juridiska personer, till exempel advokatbyråer, som betraktas som rapporteringsskyldiga, inte enskilda jurister. Det är inte konsekvent att man i penningtvättslagen har kommit fram till en annorlunda lösning för advokater jämfört med andra som tillhandahåller juridiska tjänster.

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG

(nedan *fjärde penningtvättsdirektivet*) införlivades nationellt genom penningtvättslagen. I direktivets artikel 2.1.3 förtecknas fysiska eller juridiska personer vid utövandet av deras yrkesmässiga verksamhet. Enligt led b omfattar dessa notaries och andra oberoende jurister.

Tillämpningsområdet enligt artikel 2 i penningtvättsdirektivet, som omfattar oberoende jurister, har satts i kraft med 1 kap. 2 § 1 mom. 12 och 13 punkten i penningtvättslagen, av vilka 12 punkten gäller advokater. Enligt 12 punkten tillämpas penningtvättslagen på advokater och deras biträden och enligt 13 punkten på andra som affärs- eller yrkesmässigt tillhandahåller juridiska tjänster.

I fråga om denna reglering stämmer inte det nuvarande nationella genomförandet enligt penningtvättslagen överens med fjärde penningtvättsdirektivet, eftersom bestämmelsen om tillämpningsområde i lagen avviker från direktivet när det gäller advokater. I penningtvättslagen har tillämpningen av lagen skrivits in på olika sätt för advokater och för andra tillhandahållare av juridiska tjänster, medan det föreskrivs på samma sätt för dem båda i fjärde penningtvättsdirektivet. Det nuvarande nationella genomförandet enligt penningtvättslagen inskränker tillämpningsområdet för fjärde penningtvättsdirektivet när det gäller advokater, genom att dessa är rapporteringsskyldiga endast personligen.

I förarbetena till den gällande penningtvättslagen (RP 228/2016 rd s. 91) tas det inte ställning till hur advokaters rapporteringsskyldighet ska tolkas. Inte heller förarbetena till den upphävda lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008), som upphävdes genom den gällande penningtvättslagen, innehåller något omnämnande av att advokater avsiktligt skulle ha definierats som personligen rapporteringsskyldiga. Andra som tillhandahåller juridiska tjänster, till exempel advokatbyråer, övervakas uttryckligen som näringsidkare och inte som enskilda jurister.

Fjärde penningtvättsdirektivet, som införlivats nationellt genom penningtvättslagen, samt de ändringar till direktivet som gjorts i femte penningtvättsdirektivet utgör ett s.k. minimiharmoniseringsdirektiv. Direktivets minimikrav har underskridits i Finland eftersom advokater anses vara rapporteringsskyldiga endast personligen, alltmedan både juridiska och fysiska personer är rapporteringsskyldiga enligt direktivet.

I den nya EU-lagstiftningen mot penningtvätt föreskrivs rapporteringsskyldighet för notaries, advokater och andra självständiga jurister på motsvarande sätt som i fjärde penningtvättsdirektivet. Enligt artikel 3.3 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism (nedan *penningtvättsförordningen*) ska fysiska eller juridiska personer vid utövande av deras yrkesmässiga verksamhet – inbegripet till exempel notaries, advokater och andra oberoende jurister – anses vara *ansvariga enheter* det vill säga rapporteringsskyldiga där de på en klients vägnar och för dennes räkning deltar i finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller bistår vid planering eller utförande av sådana transaktioner som förtecknas i förordningen. Enligt ordalydelsen i förordningen omfattar rapporteringsskyldigheten alltså både fysiska och juridiska personer.

I skäl 42 till penningtvättsförordningen konstateras följande: ”På motsvarande sätt bör enskilda personer som bedriver verksamhet som omfattas av denna förordning inte betraktas som ansvariga enheter i sig om dessa verksamheter utförs inom ramen för deras anställning hos en ansvarig enhet, till exempel när det gäller advokater eller revisorer som är anställda vid en advokatbyrå eller ett revisionsföretag”. Penningtvättsförordningen trädde i kraft den 9 juli 2024 och tillämpas från och med den 10 juli 2027. Den nya penningtvättsförordningen ger inte

utrymme för den reglering som råder i nuläget, enligt vilken advokater är personligen rapporteringsskyldiga.

Finlands Advokatförbund, vars firma fr.o.m. den 1 januari 2025 är Finlands Advokater, utövar med stöd av 7 kap. 1 § 2 mom. i penningtvättslagen tillsyn över efterlevnaden av penningtvättslagen med avseende på advokater. Med stöd av 8 kap. i penningtvättslagen har Finlands Advokater behörighet att göra framställningar till Regionförvaltningsverket i Södra Finland om administrativa påföljder för advokater.

Helsingfors förvaltningsdomstol har i sitt beslut 3077/2024 av den 21 maj 2024 tagit ställning till hur bestämmelsen om tillämpningsområdet för penningtvättslagen ska tolkas. I det fall som avgjordes i förvaltningsdomstolen hade en advokat påförts ordningsavgift. Skälen till påförandet av ordningsavgift var att advokaten i egenskap av verkställande direktör för en advokatbyrå hade försummat sin skyldighet enligt 2 kap. 3 § 1 och 2 mom. i penningtvättslagen att göra en riskbedömning, eftersom advokatbyråns riskbedömning var bristfällig och föråldrad, samt sin skyldighet enligt 9 kap. 1 § i penningtvättslagen att ge personalen utbildning, i den omfattning i vilken advokatbyrån inte hade fullgjort sin utbildningsskyldighet.

Förvaltningsdomstolen konstaterade i sitt beslut att rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen i advokatverksamhet är advokaten och advokatens biträde. I det överklagade beslutet hade domstolen emellertid inte bedömt skyldigheterna eller brottet mot dem ur den synvinkeln att den verkställande direktören-advokaten personligen och i sin egen verksamhet som advokat skulle ha försummat sina skyldigheter enligt penningtvättslagen. Den första frågan som enligt förvaltningsdomstolen måste bedömas i målet var huruvida bolagets verkställande direktör hade kunnat vara föremål för ett beslut om påförande av ordningsavgift på grund av brister i bolagets verksamhet.

Förvaltningsdomstolen konstaterade att det inte finns några bestämmelser i penningtvättslagen enligt vilka den verkställande direktören för en advokatbyrå i aktiebolagsform har ansvar för att penningtvättslagstiftningen iakttas i byråns verksamhet.

Med beaktande av att grunderna för en skyldighet att betala administrativa påföljdsavgifter av sanktionskaraktär, inklusive bestämmandet av betalningsskyldigheten, måste vara exakta föreskrivna i lag kunde inte Finlands Advokaters vägledande regler om god advokatsed, som i och för sig är bindande för advokater, ges någon avgörande betydelse i ett ärende som gäller påförande av ordningsavgift enligt penningtvättslagen. Bestämmelsen i 2 kap. 3 § 3 mom. i penningtvättslagen, som gäller ledningens ansvar när den rapporteringsskyldiga är en juridisk person, är inte heller tillämplig på den ifrågavarande situationen där en påföljd enligt penningtvättslagen har meddelats en fysisk person som rapporteringsskyldig. Det att ordningsavgiften med avvikelse från lagens ordalydelse meddelades advokatbyråns verkställande direktör kunde inte heller anses grundat av de ändamålsenlighetsskäl som regionförvaltningsmyndigheten nämnde i sitt utlåtande.

På basis av förenämnda resonemang ansåg förvaltningsdomstolen att påförandet av en i penningtvättslagen avsedd ordningsavgift på den verkställande direktören-advokaten personligen på grund av eventuella brister i advokatbyråns verksamhet saknade grund i lag. Därmed upphävdes det överklagade beslutet och den ordningsavgift som hade påförts den verkställande direktören-advokaten undanröjdes. Beslutet har ännu inte vunnit laga kraft. Regionförvaltningsverket i Södra Finland ansökte om besvärstillstånd hos högsta förvaltningsdomstolen i juni 2024. Ärendet är fortfarande under behandling.

Enligt ordalydelsen i penningtvättslagen samt förvaltningsdomstolens beslut är inte advokatbyråer i aktiebolagsform rapporteringsskyldiga enligt vad som avses i penningtvättslagen. Därför omfattas de inte av skyldigheterna enligt penningtvättslagen och kan inte heller vara föremål för sanktioner enligt 8 kap. i den lagen. Det råder oklarhet om huruvida man vid en advokatbyrå i bolagsform kan för byrån göra en sådan bedömning av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i 2 kap. 3 § i penningtvättslagen samt definiera verksamhetsprinciper och förfaranden för att minska och effektivt hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism, eller om varje advokat som arbetar vid byrån ska göra en egen, personlig riskbedömning. Om en gemensam riskbedömning trots detta skulle göras avseende en advokatbyrå, är det oklart vilken betydelse den skulle ha för hur en enskild advokat fullföljer sina skyldigheter.

I Finland finns det hundratals advokatbyråer där två eller fler advokater bedriver advokatverksamhet i bolagsform. Att tolka rättsläget så att varje advokat som arbetar vid en advokatbyrå är personligen rapporteringsskyldig, och att varje enskild advokat vid byrån därmed är skyldig att göra en egen riskbedömning avseende riskerna för penningtvätt, är ohållbart. Antalet advokater är cirka 2 300, varav 42 procent arbetar vid de 20 största advokatbyråerna. Detta skulle innebära att man i stället för 20 gemensamma riskbedömningar skulle måsta göra 966 riskbedömningar.

Advokatverksamhet bedrivs i bolagsform under ledning av advokatdelägare, som äger aktier, och en av delägarna utsedd verkställande direktör. Den enskilda advokaten i advokatbolaget är inte företagare. En advokat som inte är delägare är arbetstagare. En sådan enskild advokat det vill säga arbetstagare har inga större möjligheter att påverka till exempel hur en stor advokatbyrå bedriver sin affärsverksamhet, hur riskhanteringen sköts eller vilka uppdrag som tas emot. Den enskilda advokatens möjligheter att påverka byråns gemensamma riskbedömning är likaså små. Det är i praktiken omöjligt att varje advokat vid en advokatbyrå skulle göra upp en riskbedömning som gäller endast den advokatens arbete. Finlands Advokater kan inte heller övervaka de stora advokatbyråerna genom att gå igenom varje enskild advokats egen riskbedömning och övervaka vars och ens verksamhet i bolaget. Detta kan inte heller anses vara lagstiftarens avsikt.

Oklarhet rådet dessutom om huruvida advokatbyråer är skyldiga att ordna de kontroller som avses i 2 kap. 3 § i penningtvättslagen för att skyldigheterna enligt lagen ska anses fullgjorda och vem som vid en advokatbyrå i aktiebolagsform ska ansvara för att utarbeta riskbedömningar, verksamhetsprinciper och förfaranden samt ordna kontroller.

Vidare föreskrivs det i 2 kap. 3 § 3 mom. i penningtvättslagen att om den rapporteringsskyldiga är en juridisk person ska styrelsen, en ansvarig bolagsman eller någon annan person i motsvarande ställning som hör till den högsta ledningen godkänna de verksamhetsprinciper, förfaranden och kontroller som avses i 2 mom. samt följa och utveckla de åtgärder som anknyter till dem. Om det anses att en advokatbyrå i aktiebolagsform inte är rapporteringsskyldig enligt penningtvättslagen, är det enligt den lagens bestämmelser inte möjligt för advokatbyråns styrelse att godkänna ovannämnda verksamhetsprinciper och förfaranden eller ordna ovannämnda kontroller, eller att följa och utveckla de åtgärder som anknyter till dem, utan det är varje advokat som för egen del ska se till att de utarbetas, utvecklas och följs.

Enligt en bokstavlig tolkning är advokatbyrån inte heller skyldig att inrätta en sådan kanal för rapportering av misstankar om överträdelser som avses i 7 kap. 8 § i penningtvättslagen eller skyldig att se till att de anställda får utbildning och skydd så som avses i 9 kap. 1 § i den lagen.

Med beaktande av ovanstående föreslås det att 1 kap. 2 § 1 mom. 12 punkten i penningtvättslagen ändras genom att det till punkten fogas en hänvisning till advokatbolag, så att det uttryckligen är advokatbolaget som rapporteringsskyldigheten gäller om advokatverksamhet bedrivs i bolagsform. Med advokatbolag avses enligt förslaget alla bolagsformer i vilka advokatverksamhet kan bedrivas. Advokatverksamhet kan med tillstånd av Finlands Advokaters styrelse bedrivas i aktiebolagsform och aktiebolag är den vanligaste bolagsformen för advokatverksamhet. Advokatverksamhet kan dock också bedrivas i öppet bolag och kommanditbolag samt som enskild näringsidkare. Det föreslås dessutom att omnämnandet av dem som biträder advokaterna stryks som onödigt.

Genom ändringen korrigeras det nationella genomförandet av fjärde penningtvättsdirektivet och oklarheterna i gällande lag undanröjs i fråga om tillämpligheten på advokater av den rapporteringsskyldighet som avses i penningtvättslagen.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 april 2025.

9 Verkställighet och uppföljning

Kommissionen gör en utvärdering av förordningen om omedelbara betalningar och utarbetar ett eventuellt lagstiftningsförslag 2028.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I lagförslag 3 föreslås bestämmelser om ordningsavgift och påföljdsavgift. Enligt förslaget kan Finansinspektionen påföra ordningsavgift eller påföljdsavgift för brott mot eller försummelse av skyldigheterna enligt Sepa-förordningen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis understrukit att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver eller möjliggör reglering på det nationella planet ska tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (till exempel GrUU 9/2019 rd, s. 2, GrUU 1/2018 rd, s. 3). Utskottet har framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Grundlagsutskottets vedertagna tolkning är att påföljdsavgifter med avseende på 81 § i grundlagen varken är skatter eller avgifter, utan administrativa påföljder av sanktionskaraktär för en lagstridig gärning. Grundlagsutskottet har i sak jämställt ekonomiska påföljder av straffkaraktär med straffrättsliga påföljder. De allmänna grunderna för administrativa påföljder ska anges i lag i enlighet med 2 § 3 mom. i grundlagen eftersom det innebär utövning av offentlig makt att ålägga en sådan påföljd. Grundlagsutskottet har även ansett att det är fråga om betydande utövning av offentlig makt. Lagen måste exakt och tydligt föreskriva om grunderna för betalningsskyldigheten och avgiftens storlek, rättsskyddet för den betalningsskyldige och grunderna för verkställigheten av lagen. Även om kravet på exakthet enligt den straffrättsliga legalitetsprincipen, som framgår av grundlagens 8 §, inte direkt gäller administrativa påföljder kan det allmänna kravet på exakthet ändå inte åsidosättas i ett sådant sammanhang (se till exempel GrUU 14/2013 rd). Dessutom ska bestämmelserna uppfylla kraven i fråga om rätt proportion på påföljderna (se till exempel GrUU 28/2014 rd).

När det gäller påföljder som hänför sig till artikel 5d i Sepa-förordningen är det nationella handlingsutrymmet inte stort. Enligt förordningen ska påföljderna vara effektiva, proportionella och avskräckande. Dessutom föreskriver förordningen en undre gräns för maximibeloppet för den administrativa påföljdsavgiften i fråga om juridiska och fysiska personer. Nationellt handlingsutrymme kan med andra ord användas endast för att höja maximibeloppen för påföljdsavgifterna.

Även när det gäller brott mot och försummelse av artiklarna 5a–5c i Sepa-förordningen förutsätts påföljderna vara effektiva, proportionella och avskräckande. Enligt den så kallade likvärdighetsprincipen ska medlemsstaterna se till att överträdelser av unionsrätten beivras med påföljder som i materiellt och processuellt hänseende motsvarar påföljderna för överträdelser av nationell rätt av liknande art och betydelse. I lagen om Finansinspektionen föreskrivs ordningsavgift enligt 38 § för motsvarande överträdelser, så som beskrivs i avsnitt 5.1.

Lagförslagets bestämmelser om administrativ ordningsavgift och administrativ påföljdsavgift motsvarar till karaktär och innehåll de bestämmelser som redan finns i gällande lagstiftning. Ändring i ordningsavgift eller påföljdsavgift som påförts av Finansinspektionen får sökas i enlighet med 73 § i lagen om Finansinspektionen. Genom detta uppfylls kravet på rättssäkerhet i enlighet med 21 § i grundlagen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom förordningen om omedelbara betalningar innehåller bestämmelser som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) 1 § 2 mom. 2 punkten, 6 §, 46 § 2 mom., 64 § 1 och 3 mom. och 79 § 3 mom., av dem 1 § 2 mom. 2 punkten, 46 § 2 mom., 64 § 1 och 3 mom. och 79 § 3 mom. sådana de lyder i lag 898/2017, och
fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 59/2016 och 898/2017, ett nytt 4 mom., till 8 §, sådan den lyder i lag 898/2017, en ny 6 a-punkt, till 39 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 898/2017, ett nytt 4 mom., till 47 § ett nytt 2 mom., till 49 §, sådan den lyder i lag 898/2017, ett nytt 3 mom. och till 51 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på följande betaltjänster:

2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, genom omedelbar betalning, genom överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,

Bestämmelser om betalningstransaktioner som genomförs genom omedelbar betalning finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009, nedan *EU:s Sepa-förordning*.

6 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt

Bestämmelserna i 81 och 82 § om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt tillämpas endast på betalningstransaktioner som genomförs genom girering, omedelbar betalning eller direktdebitering.

8 §

Definitioner

I denna lag avses med

6 a) *omedelbar betalning* en girering som genomförs omedelbart, 24 timmar om dygnet och varje kalenderdag,

39 §

Tidpunkten för mottagande av betalningsuppdrag

Med avvikelse från 2 och 3 mom. bestäms tidpunkten för mottagandet enligt artikel 5a.3 i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning.

46 §

Avgifter för genomförande av betalningstransaktioner

Betalningsmottagaren får inte ta ut avgift för användning av sådana betalningsinstrument vars förmedlingsavgifter regleras i kapitel II i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner eller för betaltjänster på vilka EU:s Sepa-förordning ska tillämpas.

47 §

Genomförandetid som ska iakttas av betalarens tjänsteleverantör

Med avvikelse från 1 mom. bestäms tidpunkten för mottagandet enligt artikel 5a.4 b i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning.

49 §

Genomförandetid som ska iakttas av betalningsmottagarens tjänsteleverantör

Med avvikelse från 1 och 2 mom. bestäms tidpunkten för mottagandet enligt artikel 5a.4 c i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning.

51 §

Valuteringsdag

Med avvikelse från 2 mom. bestäms valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto enligt artikel 5a.4 d i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning.

64 §

Ansvar för icke genomförda, felaktigt genomförda eller sent genomförda betalningstransaktioner som initierats av betalaren

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots

kontoställning till vad den skulle ha varit om debiteringen inte hade ägt rum. Valuteringsdagen för kreditering av betalarens betalkonto ska vara senast den dag då transaktionens belopp debiterades. Om betalningstransaktionen har genomförts som omedelbar betalning, tillämpas artikel 5a.5 i EU:s Sepa-förordning.

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om betalarens tjänsteleverantör kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har tagit emot betalningstransaktionens belopp inom den tidsfrist som avses i 47 § 1 mom. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska i dessa fall omedelbart betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto eller, om betalningsmottagaren inte använder något betalkonto, ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande. Valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto ska vara senast den dag som skulle ha varit valuteringsdag om transaktionen hade genomförts korrekt. Om betalningstransaktionen har genomförts som omedelbar betalning, tillämpas dock de tidsfrister som avses i 47 § 2 mom.

79 §

Villkor för återbetalning

Om det är fråga om sådan direktdebitering som avses i artikel 1 i EU:s Sepa-förordning har betalaren rätt till återbetalning även när de villkor som anges i 1 mom. inte uppfylls.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 1 § 2 mom. 2 punkten och 41 § 1 mom., av
dem 41 § 1 mom. sådant det lyder i lag 890/2017, och
fogas till lagen nya 40 a–40 e § och till 48 a §, sådan den lyder i lagarna 259/2013, 58/2016
och 890/2017, ett nytt 4 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på följande betaltjänster:

2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, genom omedelbar betalning, genom överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument, enligt vad som avses i betaltjänstlagen (290/2010),

40 a §

Krav för ansökan som gäller deltagande i betalningssystem

Betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som ansöker om deltagande eller deltar i system som betecknats i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999) ska utarbeta

1) en beskrivning av de i 26 § i denna lag avsedda åtgärder som vidtagits för att skydda betaltjänstanvändarnas medel,

2) en beskrivning av till artiklarna 6 och 7 i EU:s DORA-förordning anknytande förvaltnings-, riskhanterings- och redovisningsförfaranden och motsvarande styrsystem och de interna kontrollmekanismerna hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar för de betalningstjänster eller tjänster för elektroniska pengar som det avser att tillhandahålla, och av arrangemangen för användning av informations- och kommunikationstekniktjänster hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar, och

3) en avvecklingsplan för fallissemang.

40 b §

Krav för beskrivningar som gäller skyddande av kundmedel

Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar i enlighet med 26 § 2 mom. skyddar betaltjänstanvändares medel genom att deponera medel på ett separat konto i ett kreditinstitut eller genom att investera dem i säkra, likvida lågrisktillgångar i enlighet med vad hemmedlemsstatens behöriga myndigheter har fastställt, ska beskrivningen av de åtgärder som vidtagits för detta skydd, beroende på fallet, innehålla följande vid tillämpning av 40 a § 1 mom. 1 punkten:

1) en beskrivning av investeringsstrategin för att säkerställa att de tillgångar som väljs är likvida och säkra med en låg risk,

2) uppgifter om antalet personer som har tillgång till kundmedelskontot samt deras befattningar,

3) en beskrivning av administrations- och avstämningsprocessen för att säkerställa att betaltjänstanvändarnas medel hålls skyddade i betaltjänstanvändarnas intresse mot anspråk från borgenärer för betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar, särskilt vid insolvens,

4) en kopia av utkastet till avtal med kreditinstitutet,

5) en uttrycklig förklaring från betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar om överensstämmelse med 26 §.

Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar i enlighet med 26 § 3 mom. skyddar betaltjänstanvändares medel genom en försäkring eller jämförbar garanti från ett försäkringsbolag eller ett kreditinstitut, ska beskrivningen av de åtgärder som vidtagits för detta skydd innehålla följande vid tillämpning av 40 a § 1 mom. 1 punkten:

1) en bekräftelse på att försäkringen eller den jämförbara garantin från ett försäkringsbolag eller ett kreditinstitut härrör från en enhet som inte ingår i samma företagskoncern som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar,

- 2) uppgifter om den avstämningsprocess som används för att säkerställa att försäkringen eller den jämförbara garantin alltid är tillräcklig för att betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar ska kunna fullgöra sina skyldigheter att skydda medlen,
- 3) uppgifter om försäkringsskyddets varaktighet och villkoren för förnyelse,
- 4) en kopia av försäkringsavtalet eller den jämförbara garantin, eller utkast till sådana handlingar.

40 c §

Krav för beskrivningar av styrsystem

Vid tillämpning av 40 a § 1 mom. 2 punkten ska beskrivningen visa att de styrsystem, interna kontrollmekanismer och system för användning av informations- och kommunikationsteknik som avses i ledet i fråga är proportionella, lämpliga, sunda och tillräckliga. Dessutom ska styrsystemen och de interna kontrollmekanismerna omfatta följande:

- 1) en kartläggning av de risker som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar har identifierat, med beskrivningar av typerna av risker och de förfaranden som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar har infört eller kommer att införa för att bedöma och förebygga sådana risker,
- 2) de olika förfarandena för genomförande av periodiska och fortlöpande kontroller med angivande av frekvens och avsatta mänskliga resurser,
- 3) de redovisningsförfaranden som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar tillämpar för att registrera och rapportera sin finansiella information,
- 4) identitetsuppgifter om alla personer som ansvarar för den interna kontrollen, för periodiska och fortlöpande kontroller samt för efterlevnadskontroller, med aktuell meritförteckning för personerna i fråga,
- 5) identitetsuppgifter om alla revisorer som inte är sådana revisorer som avses i 1 kap. 2 § 1 mom.1 punkten i revisionslagen (1141/2015),
- 6) ledningsorganets sammansättning och i tillämpliga fall andra tillsynsorgans eller tillsynskommittéers sammansättning,
- 7) en beskrivning av hur utkontrakterade funktioner övervakas och kontrolleras för att undvika att kvaliteten på de interna kontrollerna hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar försämras,
- 8) en beskrivning av hur ombud och filialer övervakas och kontrolleras inom ramen för de interna kontrollerna hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar,
- 9) en beskrivning av koncernens styrelseformer om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar är dotterföretag till en reglerad enhet i en annan medlemsstat.

40 d §

Krav för avvecklingsplaner

Vid tillämpning av 40 a § 3 punkten ska avvecklingsplanen anpassas till den planerade storleken och affärsmodellen för betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar och innehålla en beskrivning av de begränsningsåtgärder som ska vidtas av betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar i händelse av att dess betaltjänster avslutas, vilket skulle säkerställa genomförandet av utestående betalningstransaktioner och avslutandet av befintliga avtal.

40 e §

Bedömning av ansökan om deltagande i betalningssystem

Betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som ansöker om deltagande eller deltar i system som betecknats i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem ska göra en självbedömning av hur 40 a–40 d § följs.

Självbedömningen ska lämnas till Finansinspektionen, som bedömer om den är tillräcklig. Om Finansinspektionen bedömer att självbedömningen är bristfällig, kan den begära ytterligare upplysningar av betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar. Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar låter bli att lämna ytterligare upplysningar eller om Finansinspektionen bedömer att de ytterligare upplysningar som lämnats är otillräckliga, kan Finansinspektionen förbjuda institutet att delta i de betalningssystem som avses i 1 mom.

41 §

Undantag från rätten att delta i betalningssystem

Vad som föreskrivs i 40 § gäller inte betalningssystem i vilka endast tjänsteleverantörer som hör till samma grupp kan delta.

48 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgifter som påförs med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 finns i 40 § i lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 38 § 1 mom. 12 punkten och 40 § 2 mom. 13 punkten, sådana de lyder i lag 610/2024, och

fogas till 38 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 752/2012, 254/2013, 1198/2014, 1055/2016, 893/2017, 316/2020, 379/2021, 153/2022, 205/2022, 184/2023 och 610/2024, en ny 13 punkt, till 40 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 1071/2017, 1108/2018, 316/2020, 379/2021, 599/2021, 941/2021, 214/2022, 610/2024 och 697/2024, en ny 14 punkt och till 41 a §, sådan den lyder i lagarna 241/2018, 524/2021, 954/2021, 205/2022, 214/2022, 192/2023, 403/2024 och 697/2024, ett nytt 23 mom., varvid det nuvarande 23 mom. blir 24 mom., som följer:

38 §

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtlig eller av oaktsamhet

12) försummar eller bryter mot skyldigheten att hantera IKT-risker enligt artikel 16 i EU:s DORA-förordning,

13) försummar eller bryter mot artikel 5a om omedelbara betalningstransaktioner, artikel 5b om avgifter för betalningar och kontroll av betalningsmottagaren eller artikel 5c om kontroll av betalningsmottagaren i samband med betalningar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009, nedan EU:s *Sepa-förordning*.

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska också påföras den som uppsåtlig eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot

13) bestämmelserna om hantering av IKT-risker i artiklarna 5–14 i EU:s DORA-förordning, bestämmelserna om hantering av, klassificering av och rapportering om IKT-relaterade incidenter i artiklarna 17–19 i den förordningen, bestämmelserna om testning av digital operativ motståndskraft i artiklarna 24–27 i den förordningen eller bestämmelserna om hantering av IKT-tredjepartsrisker i artiklarna 28–30 i den förordningen, vilka är förpliktande för i artikel 2.2 i den förordningen avsedda finansiella entiteter,

14) den i artikel 5d i EU:s Sepa-förordning avsedda kontroll av betaltjänstanvändare vars syfte är att kontrollera om en betaltjänstanvändare är en person eller enhet som är föremål för riktade finansiella restriktiva åtgärder.

41 a §

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse eller försummelse av att iaktta en bestämmelse som avses i 40 § 2 mom. 14 punkten, får påföljdsavgiften för en juridisk person uppgå till högst tio procent av den juridiska personens omsättning under det år som föregår året då påföljdsavgiften bestäms och påföljdsavgiften för en fysisk person till högst fem miljoner euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017)
1 kap. 2 § 1 mom. 12 punkten som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

12) i lagen om advokater (496/1958) avsedda advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, på advokatbolag, när de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller när de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av följande transaktioner:

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 23 januari 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Näringsminister Wille Rydman

1.

Lag

om ändring av betaltjänstlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i betaltjänstlagen (290/2010) 1 § 2 mom. 2 punkten, 6 §, 46 § 2 mom., 64 § 1 och 3 mom. och 79 § 3 mom., av dem 1 § 2 mom. 2 punkten, 46 § 2 mom., 64 § 1 och 3 mom. och 79 § 3 mom. sådana de lyder i lag 898/2017, och
fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 59/2016 och 898/2017, ett nytt 4 mom., till 8 §, sådan den lyder i lag 898/2017, en ny 6 a-punkt, till 39 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 898/2017, ett nytt 4 mom., till 47 § ett nytt 2 mom., till 49 §, sådan den lyder i lag 898/2017, ett nytt 3 mom. och till 51 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på följande betaltjänster:

2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, genom överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,

6 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på följande betaltjänster:

2) genomförande av betalningstransaktioner genom girering, *genom omedelbar betalning*, genom överföring av medel till tjänsteleverantörens betalkonto, genom direktdebitering eller med betalkort eller något annat betalningsinstrument,

*Bestämmelser om betalningstransaktioner som genomförs genom omedelbar betalning finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009, nedan **EU:s Sepa-förordning**.*

6 §

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt

Gällande lydelse

Lagens 8 kap. tillämpas endast på betalningstransaktioner som genomförs genom girering eller direktdebitering.

8 §

Definitioner

I denna lag avses med

39 §

*Tidpunkten för mottagande av
betalningsuppdrag*

46 §

*Avgifter för genomförande av
betalningstransaktioner*

Betalningsmottagaren får inte ta ut avgift för användning av sådana betalningsinstrument vars förmedlingsavgifter regleras i kapitel II i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner eller för betaltjänster på vilka Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009, nedan Sepa-förordningen, ska tillämpas.

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 81 och 82 § om betalningens giltighet gentemot utomstående och dess rätta tidpunkt tillämpas endast på betalningstransaktioner som genomförs genom girering, omedelbar betalning eller direktdebitering.

8 §

Definitioner

I denna lag avses med

*6 a) **omedelbar betalning** en girering som genomförs omedelbart, 24 timmar om dygnet och varje kalenderdag,*

39 §

*Tidpunkten för mottagande av
betalningsuppdrag*

Med avvikelse från 2 och 3 mom. bestäms tidpunkten för mottagandet enligt artikel 5a.3 i EU:s Sepa-förordning, om betalningsuppdraget genomförs som omedelbar betalning.

46 §

*Avgifter för genomförande av
betalningstransaktioner*

Betalningsmottagaren får inte ta ut avgift för användning av sådana betalningsinstrument vars förmedlingsavgifter regleras i kapitel II i förordningen om förmedlingsavgifter för kortbaserade betalningstransaktioner eller för betaltjänster på vilka EU:s Sepa-förordning ska tillämpas.

Gällande lydelse

47 §

*Genomförandetid som ska iakttas av
betalarens tjänsteleverantör*

49 §

*Genomförandetid som ska iakttas av
betalningsmottagarens tjänsteleverantör*

51 §

Valuteringsdag

64 §

*Ansvar för icke genomförda, felaktigt
genomförda eller sent genomförda
betalningstransaktioner som initierats av
betalaren*

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle

Föreslagen lydelse

47 §

*Genomförandetid som ska iakttas av
betalarens tjänsteleverantör*

*Med avvikelse från 1 mom. bestäms
tidpunkten för mottagandet enligt artikel 5a.4
b i EU:s Sepa-förordning, om
betalningsuppdraget genomförs som
omedelbar betalning.*

49 §

*Genomförandetid som ska iakttas av
betalningsmottagarens tjänsteleverantör*

*Med avvikelse från 1 och 2 mom. bestäms
tidpunkten för mottagandet enligt artikel 5a.4
c i EU:s Sepa-förordning, om
betalningsuppdraget genomförs som
omedelbar betalning.*

51 §

Valuteringsdag

*Med avvikelse från 2 mom. bestäms
valuteringsdagen för kreditering av
betalningsmottagarens betalkonto enligt
artikel 5a.4 d i EU:s Sepa-förordning, om
betalningsuppdraget genomförs som
omedelbar betalning.*

64 §

*Ansvar för icke genomförda, felaktigt
genomförda eller sent genomförda
betalningstransaktioner som initierats av
betalaren*

Om en betalningstransaktion som initierats av betalaren inte har genomförts eller om den har genomförts felaktigt, ska betalarens tjänsteleverantör utan onödigt dröjsmål återbetala betalningstransaktionens belopp till betalaren eller återställa det debiterade betalkontots kontoställning till vad den skulle

Gällande lydelse

ha varit om debiteringen inte hade ägt rum. Valuteringsdagen för kreditering av betalarens betalkonto ska vara senast den dag då transaktionens belopp debiterades.

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om betalarens tjänsteleverantör kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har tagit emot betalningstransaktionens belopp inom den tidsfrist som avses i 47 §. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska i dessa fall omedelbart betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto eller, om betalningsmottagaren inte använder något betalkonto, ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande. Valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto ska vara senast den dag som skulle ha varit valuteringsdag om transaktionen hade genomförts korrekt.

79 §

Villkor för återbetalning

Om det är fråga om sådan direktdebitering som avses i artikel 1 i Sepa-förordningen har betalaren rätt till återbetalning även när de villkor som anges i 1 mom. inte uppfylls.

Föreslagen lydelse

ha varit om debiteringen inte hade ägt rum. Valuteringsdagen för kreditering av betalarens betalkonto ska vara senast den dag då transaktionens belopp debiterades. *Om betalningstransaktionen har genomförts som omedelbar betalning, tillämpas artikel 5a.5 i EU:s Sepa-förordning.*

Återbetalningsskyldighet föreligger dock inte om betalarens tjänsteleverantör kan styrka att betalningsmottagarens tjänsteleverantör har tagit emot betalningstransaktionens belopp inom den tidsfrist som avses i 47 § 1 mom. Betalningsmottagarens tjänsteleverantör ska i dessa fall omedelbart betala betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens betalkonto eller, om betalningsmottagaren inte använder något betalkonto, ställa betalningstransaktionens belopp till betalningsmottagarens förfogande. Valuteringsdagen för kreditering av betalningsmottagarens betalkonto ska vara senast den dag som skulle ha varit valuteringsdag om transaktionen hade genomförts korrekt. *Om betalningstransaktionen har genomförts som omedelbar betalning, tillämpas dock de tidsfrister som avses i 47 § 2 mom.*

79 §

Villkor för återbetalning

Om det är fråga om sådan direktdebitering som avses i artikel 1 i EU:s Sepa-förordning har betalaren rätt till återbetalning även när de villkor som anges i 1 mom. inte uppfylls.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om betalningsinstitut

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalningsinstitut (297/2010) 1 § 2 mom. 2 punkten och 41 § 1 mom., av
dem 41 § 1 mom. sådant det lyder i lag 890/2017, och
fogas till lagen nya 40 a–40 e § och till 48 a §, sådan den lyder i lagarna 259/2013, 58/2016
och 890/2017, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på följande
betaltjänster:

2) genomförande av betalningstransaktioner
genom girering *enligt betaltjänstlagen*
(290/2010), genom överföring till
tjänsteleverantörens betalkonto, genom
direktdebitering eller med betalkort eller
något annat betalningsinstrument,

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag ska tillämpas på följande
betaltjänster:

2) genomförande av betalningstransaktioner
genom girering, *genom omedelbar betalning*,
genom överföring av medel till
tjänsteleverantörens betalkonto, genom
direktdebitering eller med betalkort eller
något annat betalningsinstrument, *enligt vad*
som avses i betaltjänstlagen (290/2010),

40 a §

Krav för ansökan som gäller deltagande i betalningssystem

*Betalningsinstitut och institut för
elektroniska pengar som ansöker om
deltagande eller deltar i system som
betecknats i enlighet med lagen om vissa
villkor vid värdepappers- och valutahandel
samt avvecklingssystem (1084/1999) ska
utarbeta*

*1) en beskrivning av de i 26 § i denna lag
avsedda åtgärder som vidtagits för att skydda
betaltjänstanvändarnas medel,*

*2) en beskrivning av till artiklarna 6 och 7 i
EU:s DORA-förordning anknyttande
förvaltnings-, riskhanterings- och
redovisningsförfaranden och motsvarande
styrsystem och de interna
kontrollmekanismerna hos
betalningsinstitutet eller institutet för*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

elektroniska pengar för de betalningstjänster eller tjänster för elektroniska pengar som det avser att tillhandahålla, och av arrangemangen för användning av informations- och kommunikationstekniktjänster hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar, och

3) en avvecklingsplan för fallissemang.

40 b §

Krav för beskrivningar som gäller skyddande av kundmedel

Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar i enlighet med 26 § 2 mom. skyddar betaltjänstanvändares medel genom att deponera medel på ett separat konto i ett kreditinstitut eller genom att investera dem i säkra, likvida lågrisktillgångar i enlighet med vad hemmedlemsstatens behöriga myndigheter har fastställt, ska beskrivningen av de åtgärder som vidtagits för detta skydd, beroende på fallet, innehålla följande tillämpning av 40 a § 1 mom. 1 punkten:

1) en beskrivning av investeringsstrategin för att säkerställa att de tillgångar som väljs är likvida och säkra med en låg risk,

2) uppgifter om antalet personer som har tillgång till kundmedelskontot samt deras befattningar,

3) en beskrivning av administrations- och avstämningsprocessen för att säkerställa att betaltjänstanvändarnas medel hålls skyddade i betaltjänstanvändarnas intresse mot anspråk från borgenärer för betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar, särskilt vid insolvens,

4) en kopia av utkastet till avtal med kreditinstitutet,

5) en uttrycklig förklaring från betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar om överensstämmelse med 26 §.

Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar i enlighet med 26 § 3 mom. skyddar betaltjänstanvändares medel genom en försäkring eller jämförbar garanti

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

från ett försäkringsbolag eller ett kreditinstitut, ska beskrivningen av de åtgärder som vidtagits för detta skydd innehålla följande vid tillämpning av 40 a § 1 mom. 1 punkten:

1) en bekräftelse på att försäkringen eller den jämförbara garantin från ett försäkringsbolag eller ett kreditinstitut härrör från en enhet som inte ingår i samma företagskoncern som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar,

2) uppgifter om den avstämningsprocess som används för att säkerställa att försäkringen eller den jämförbara garantin alltid är tillräcklig för att betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar ska kunna fullgöra sina skyldigheter att skydda medlen,

3) uppgifter om försäkringsskyddets varaktighet och villkoren för förnyelse,

4) en kopia av försäkringsavtalet eller den jämförbara garantin, eller utkast till sådana handlingar.

40 c §

Krav för beskrivningar av styrsystem

Vid tillämpning av 40 a § 1 mom. 2 punkten ska beskrivningen visa att de styrsystem, interna kontrollmekanismer och system för användning av informations- och kommunikationsteknik som avses i ledet i fråga är proportionella, lämpliga, sunda och tillräckliga. Dessutom ska styrsystemen och de interna kontrollmekanismerna omfatta följande:

1) en kartläggning av de risker som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar har identifierat, med beskrivningar av typerna av risker och de förfaranden som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar har infört eller kommer att införa för att bedöma och förebygga sådana risker,

2) de olika förfarandena för genomförande av periodiska och fortlöpande kontroller med angivande av frekvens och avsatta mänskliga resurser,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3) de redovisningsförfaranden som betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar tillämpar för att registrera och rapportera sin finansiella information,

4) identitetsuppgifter om alla personer som ansvarar för den interna kontrollen, för periodiska och fortlöpande kontroller samt för efterlevnadskontroller, med aktuell meritförteckning för personerna i fråga,

5) identitetsuppgifter om alla revisorer som inte är sådana revisorer som avses i 1 kap. 2 § 1 mom.1 punkten i revisionslagen (1141/2015),

6) ledningsorganets sammansättning och i tillämpliga fall andra tillsynsorgans eller tillsynskommittéers sammansättning,

7) en beskrivning av hur utkontrakterade funktioner övervakas och kontrolleras för att undvika att kvaliteten på de interna kontrollerna hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar försämras,

8) en beskrivning av hur ombud och filialer övervakas och kontrolleras inom ramen för de interna kontrollerna hos betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar,

9) en beskrivning av koncernens styrelseformer om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar är dotterföretag till en reglerad enhet i en annan medlemsstat.

40 d §

Krav för avvecklingsplaner

Vid tillämpning av 40 a § 3 punkten ska avvecklingsplanen anpassas till den planerade storleken och affärsmodellen för betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar och innehålla en beskrivning av de begränsningsåtgärder som ska vidtas av betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar i händelse av att dess betaltjänster avslutas, vilket skulle säkerställa genomförandet av utestående betalningstransaktioner och avslutandet av befintliga avtal.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

40 e §

**Bedömning av ansökan om deltagande i
betalningssystem**

Betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som ansöker om deltagande eller deltar i system som betecknats i enlighet med lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem ska göra en självbedömning av hur 40 a–40 d § följs.

Självbedömningen ska lämnas till Finansinspektionen, som bedömer om den är tillräcklig. Om Finansinspektionen bedömer att självbedömningen är bristfällig, kan den begära ytterligare upplysningar av betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar. Om betalningsinstitutet eller institutet för elektroniska pengar låter bli att lämna ytterligare upplysningar eller om Finansinspektionen bedömer att de ytterligare upplysningar som lämnats är otillräckliga, kan Finansinspektionen förbjuda institutet att delta i de betalningssystem som avses i 1 mom.

41 §

**Undantag från rätten att delta i
betalningssystem**

Vad som föreskrivs i 40 § gäller inte

1) betalningssystem som betecknats med stöd av lagen om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel samt avvecklingssystem (1084/1999),

2) betalningssystem som endast tjänsteleverantörer som hör till samma grupp kan delta i.

41 §

**Undantag från rätten att delta i
betalningssystem**

Vad som föreskrivs i 40 § gäller inte betalningssystem i vilka endast tjänsteleverantörer som hör till samma grupp kan delta.

48 a §

Påföljdsavgift

48 a §

Påföljdsavgift

Bestämmelser om påföljdsavgifter som påförs med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 finns i 40 § i lagen om Finansinspektionen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 38 § 1 mom. 12 punkten och 40 § 2 mom. 13 punkten, sådana de lyder i lag 610/2024, och
fogas till 38 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 752/2012, 254/2013, 1198/2014, 1055/2016, 893/2017, 316/2020, 379/2021, 153/2022, 205/2022, 184/2023 och 610/2024, en ny 13 punkt, till 40 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 1071/2017, 1108/2018, 316/2020, 379/2021, 599/2021, 941/2021, 214/2022, 610/2024 och 697/2024, en ny 14 punkt och till 41 a §, sådan den lyder i lagarna 241/2018, 524/2021, 954/2021, 205/2022, 214/2022, 192/2023, 403/2024 och 697/2024, ett nytt 23 mom., varvid det nuvarande 23 mom. blir 24 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

38 §

38 §

Ordningsavgift

Ordningsavgift

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtliga eller av oaktsamhet

Finansinspektionen ska ålägga den att betala ordningsavgift som uppsåtliga eller av oaktsamhet

12) försummar eller bryter mot skyldigheten att hantera IKT-risker enligt artikel 16 i EU:s DORA-förordning.

12) försummar eller bryter mot skyldigheten att hantera IKT-risker enligt artikel 16 i EU:s DORA-förordning,

13) försummar eller bryter mot artikel 5a om omedelbara betalningstransaktioner, artikel 5b om avgifter för betalningar och kontroll av betalningsmottagaren eller artikel 5c om kontroll av betalningsmottagaren i samband med betalningar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*förordning (EG) nr 924/2009, nedan EU:s
Sepa-förordning.*

40 §

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska också påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot

Påföljdsavgift ska också påföras den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot

13) bestämmelserna om hantering av IKT-risker i artiklarna 5–14 i EU:s DORA-förordning, bestämmelserna om hantering av, klassificering av och rapportering om IKT-relaterade incidenter i artiklarna 17–19 i den förordningen, bestämmelserna om testning av digital operativ motståndskraft i artiklarna 24–27 i den förordningen eller bestämmelserna om hantering av IKT-tredjepartsrisker i artiklarna 28–30 i den förordningen, vilka är förpliktande för i artikel 2.2 i den förordningen avsedda finansiella entiteter.

13) bestämmelserna om hantering av IKT-risker i artiklarna 5–14 i EU:s DORA-förordning, bestämmelserna om hantering av, klassificering av och rapportering om IKT-relaterade incidenter i artiklarna 17–19 i den förordningen, bestämmelserna om testning av digital operativ motståndskraft i artiklarna 24–27 i den förordningen eller bestämmelserna om hantering av IKT-tredjepartsrisker i artiklarna 28–30 i den förordningen, vilka är förpliktande för i artikel 2.2 i den förordningen avsedda finansiella entiteter,

14) den i artikel 5d i EU:s Sepa-förordning avsedda kontroll av betaltjänstanvändare vars syfte är att kontrollera om en betaltjänstanvändare är en person eller enhet som är föremål för riktade finansiella restriktiva åtgärder.

41 a §

41 a §

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Påföljdsavgiftens maximibelopp i vissa fall

Om påföljdsavgift påförs för en överträdelse eller försummelse av att iaktta en bestämmelse som avses i 40 § 2 mom. 14 punkten, får påföljdsavgiften för en juridisk person uppgå till högst tio procent av den juridiska personens omsättning under det år som föregår året då påföljdsavgiften bestäms och påföljdsavgiften för en fysisk person till högst fem miljoner euro.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017)
1 kap. 2 § 1 mom. 12 punkten som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 kap.

Allmänna bestämmelser

Allmänna bestämmelser

2 §

2 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

Denna lag tillämpas på

12) advokater enligt lagen om advokater (496/1958) och på dem som biträder advokaterna, till den del det är fråga om att de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller att de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av följande transaktioner:

12) *i* lagen om advokater (496/1958) *avsedda advokater som är näringsidkare eller, om advokatverksamheten bedrivs i bolagsform, på advokatbolag, när* de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom eller när de i en klients namn deltar i planering eller genomförande av följande transaktioner:

Denna lag träder i kraft den 20 .